

Onderwerp Verwachte veilig beschikbare landsgrensoverschrijdende transportcapaciteit voor elektriciteit in het jaar 2010 in Nederland

- 1 Standaardmogelijkheden verwachte veilig beschikbare landsgrensoverschrijdende transportcapaciteit voor elektriciteit.
- 2 Verwachte veilig beschikbare landsgrensoverschrijdende transportcapaciteit voor elektriciteit gedurende gepland onderhoudswerk in het Nederlandse 380/220 kV-net inclusief de landsgrensoverschrijdende verbindingen.
- 3 Verwachte veilig beschikbare landsgrensoverschrijdende transportcapaciteit voor elektriciteit tijdens buitenlandse en Nederlandse feestdagen.
- 4 Afstemming met buitenlandse TSOs (Transmission System Operators).

1 Standaardmogelijkheden verwachte veilig beschikbare landsgrensoverschrijdende transportcapaciteit voor elektriciteit

De voor de Nederlandse markt verwachte veilig beschikbare landsgrensoverschrijdende transportcapaciteit voor 2010 is voor de grenzen met België en Duitsland in principe voor alle uren 3850 MW en voor de gelijkstroomverbinding met Noorwegen 700 MW, dit betreft zowel import als export. Deze waarden zijn in overleg met de betrokken TSOs vastgesteld.

Om de veiligheid van het net te waarborgen (zie punt 4) kan de capaciteit voor de grenzen met België en Duitsland in overleg met de in de gezamenlijke veiling betrokken TSOs gereduceerd worden.

De gelijkstroomverbinding met Noorwegen is niet in eventuele reducties op de Belgische of Duitse grens betrokken.

De door TenneT aan te houden veilige marge "TRM" (Transmission Reliability Margin) voor onderlinge internationale hulp en bijstand in ENTSO-E-verband (European Network of Transmission System Operators for Electricity) is 300 MW. Deze marge is al verdisconteerd in de voor de markt veilig beschikbare landsgrensoverschrijdende transportcapaciteit.

TenneT is evenals de andere in ENTSO-E-verband gezamenlijk verbonden TSOs verantwoordelijk voor het naleven van de onderling afgesproken richtlijnen rondom de uurovergangen. In ENTSO-E is afgesproken dat landsgrensoverschrijdende programma's vooralsnog op uurwaarden zijn gebaseerd. Ook is afgesproken dat veranderingen van deze programma's gelijkmatig in precies 10 minuten rond de uurovergang moeten plaatsvinden, te beginnen 5 minuten voor de uurovergang en eindigend 5 minuten erna. Deze regel is ingevoerd om alle programmaveranderingen in Europa synchroon te laten verlopen teneinde verstoringen van de frequentie in het totale synchroon doorverbonden net te beperken. Mochten er voor TenneT problemen ontstaan om deze ENTSO-E-

richtlijnen te realiseren, dan zal TenneT in overleg met de bij de veiling betrokken TSOs mogelijk alsnog minder landsgrensoverschrijdende transportcapaciteit aan de markt beschikbaar stellen.

De volgende zaken beïnvloeden de verwachte veilig beschikbare landsgrensoverschrijdende transportcapaciteit voor elektriciteit:

- gepland onderhoudswerk en storingen in het Nederlandse 380/220 kV-net inclusief de landsgrensoverschrijdende verbindingen
- (onvoorziene) transitflows die worden veroorzaakt door markttransacties in Nederland en in de omliggende landen of door hoge windproductie in Duitsland en die een verhoogde belasting veroorzaken van het Nederlandse 380/220 kV-net inclusief de landsgrensoverschrijdende verbindingen
- gepland onderhoudswerk en storingen in de hoogspanningsnetten van TSOs in de omliggende landen

2 Verwachte veilig beschikbare landsgrensoverschrijdende transportcapaciteit voor elektriciteit gedurende gepland onderhoudswerk in het Nederlandse 380/220 kV-net

In het kalenderjaar 2010 zal, gedurende bepaald gepland onderhoudswerk aan de landsgrensoverschrijdende verbindingen rekening moeten worden gehouden met minder beschikbare transportcapaciteit voor elektriciteit.

Op dit moment is de informatie over dit onderhoud nog niet beschikbaar, omdat thans aan de planning wordt gewerkt. Deze planning zal medio december 2009 in concept beschikbaar zijn en op de TenneT-website worden gepubliceerd.

3 Verwachte veilig beschikbare landsgrensoverschrijdende transportcapaciteit voor elektriciteit tijdens buitenlandse en Nederlandse feestdagen

Het is niet uit te sluiten, dat gedurende bijzondere (feest)dagen in enkele West-Europese landen de verwachte veilig beschikbare landsgrensoverschrijdende transportcapaciteit voor elektriciteit voor Nederland naar beneden bijgesteld zal moeten worden. Uit ervaring is gebleken, dat op deze dagen sterk afwijkende transporten in het West-Europese hoogspanningsnet kunnen optreden, die de verwachte veilig beschikbare landsgrensoverschrijdende transportcapaciteit voor elektriciteit van Nederland negatief beïnvloeden. De informatie over de mogelijke verminderde veilig beschikbare landsgrensoverschrijdende transportcapaciteit op die bijzondere feestdagen zal, uiterlijk op de dag voorafgaande aan de dag waarop de transporten zullen plaatsvinden, bekend worden gesteld.

Deze bijzondere feestdagen in 2010 zijn:

- 1 januari, Nieuwjaarsdag
- 6 januari, Driekoningen

- 2 april, Goede Vrijdag in Duitsland en Zwitserland
- 4 en 5 april, Pasen
- 1 mei, Dag van de Arbeid in Duitsland, Frankrijk en België
- 13 mei, Hemelvaartsdag in Frankrijk, België en Duitsland
- 8 mei, Fête de la Victoire 1945 in Frankrijk
- 23 en 24 mei, Pinksteren
- 3 juni, Sacramentsdag in Duitsland
- 14 juli, Nationale feestdag in Frankrijk
- 15 augustus, Maria-ten-hemel-opneming in Frankrijk en België
- 3 oktober, Dag van de Duitse eenheid in Duitsland
- 1 november, Allerheiligen in Frankrijk, België en Duitsland
- 11 november, Wapenstilstand 1918 in Frankrijk en België
- 25 en 26 december, Kerstmis

4 Afstemming met buitenlandse TSOs

De transportcapaciteit op de Nederlands-Duitse grens wordt dagelijks expliciet geveild.

De dagveiling voor de Nederlands-Belgische grens is een impliciete veiling.

Een aantal factoren kunnen leiden tot een reductie van de importmogelijkheden voor Nederland vanuit Duitsland en België:

- een sterk fluctuerende invoeding van windvermogen op het hoogspanningsnet van met name Noord-Duitsland;
- een sterk fluctuerende inzet door marktpartijen van productiemiddelen in verschillende deelgebieden in de ons omringende landen;
- een sterk fluctuerend transport over de gelijkstroomverbinding van Frankrijk naar Engeland en de invloed daarvan op de grensoverschrijdende verbindingen tussen Frankrijk en België.

Deze situaties kunnen leiden tot transitflows door het Nederlandse net en een reductie van de veilig beschikbare landsgrensoverschrijdende transportcapaciteit tot gevolg hebben.

Om op transitflows structureel meer grip te krijgen is een methodiek ontwikkeld, waarmee afhankelijk van de inschatting van de Duitse windopwekking en Voorziene Niet Beschikbaarheid (VNB) van de grensoverschrijdende verbindingen met België en Duitsland, de importcapaciteit op uurbasis wordt afgestemd. Zodoende wordt, uitgaande van een voor de markt beschikbare transportcapaciteit van 3850 MW op de grenzen met België en Duitsland, op basis van de inschatting van de Duitse windopwekking en van eventuele VNB van een buitenlandverbinding, beslist of de transportcapaciteit verlaagd wordt. Bij een verlaging van de importcapaciteit ten gevolge van de windopwekking in Duitsland, is het gebruikelijk alleen de Duitse transportcapaciteit te verlagen. De gelijkstroomverbinding met Noorwegen is niet in eventuele reducties op de Belgische of Duitse grens betrokken.

TenneT is van mening dat zonder noodzakelijke investeringen in het Belgische en Duitse hoogspanningsnet verdere uitbreiding van veilig beschikbare transportcapaciteit niet realiseerbaar is. Zowel Duitsland als België hebben aangegeven nu en in de komende jaren in netuitbreidingen te investeren om bepaalde knelpunten weg te nemen. Voor nadere informatie hierover verwijzen we naar de desbetreffende TSOs. Een aantal voor de transportcapaciteit belangrijke projecten zijn inmiddels gerealiseerd of naderen hun eindfase, deze worden hieronder vermeld:

- In Nederland is in 2009 het 380 kV-station Borssele gerealiseerd. Hierdoor is de verbinding Borssele-Kreekrak-Zandvliet niet langer via een 380/150 kV-transformator in Borssele aangesloten en is er geen beperking meer van de transportcapaciteit van de verbinding door de transformatorcapaciteit. In hoeverre dit tot een verhoging van de import-/exportcapaciteit van Nederland zou kunnen leiden is nog niet bekend, aangezien de transportcapaciteit van het Belgische net vanaf Zandvliet beperkt is en mede afhankelijk is van specifieke bedrijfsvoeringsaspecten in België.
- In België zijn in 2008 op de grens met Nederland drie dwarsregeltransformatoren geïnstalleerd. Deze dwarsregelaars maken transporten over de grensoverschrijdende verbindingen, zoals transitflows, ten gevolge van de wind in Noord-Duitsland, beter beheersbaar en zouden daardoor een bijdrage kunnen leveren aan de Nederlandse importcapaciteit. Wel moet bedacht worden dat de lijnen in het Belgische net begrensd blijven door hun huidige fysieke capaciteit.
- In het 380 kV-stations Diele in Duitsland zijn in 2008 twee dwarsregeltransformatoren operationeel geworden. Beperkingen op de Nederlandse importcapaciteit bij hoge windopwekking in Duitsland worden hiermee gereduceerd. De operationele praktijk zal moeten uitwijzen in welke mate dit mogelijk is.
- Sinds mei 2008 heeft TenneT de gelijkstroomverbinding met Noorwegen operationeel. Aangezien een gelijkstroomverbinding een ander elektrotechnisch karakter heeft dan een wisselstroomverbinding - ze kan precies op een gewenste waarde worden ingesteld - wordt deze niet meegenomen in de bepaling van de totaal beschikbare hoeveelheid import- en exportcapaciteit. Dit betekent dat er tot maximaal 700 MW extra geïmporteerd of geëxporteerd kan worden via deze gelijkstroomverbinding.
- Samen met de TSOs van Frankrijk, Luxemburg, België en de Duitse TSO's Amprion, Transpower en ENBW, heeft TenneT het Capacity Allocation Service Centre for Central Western Europe (CASC-CWE) opgericht. CASC veilt sinds november 2008 de jaar- en maandcapaciteit tussen deze landen op basis van lokale regelgeving. Sinds 1 november 2009 veilt CASC ook de dagcapaciteit tussen deze landen; per deze datum is voor alle soorten veilingen de geharmoniseerde set veilingregels van kracht.